

Vážený pan
Mgr. Lubomír Metnar
ministr obrany

Tychonova 1,
160 01 Praha 6-Hradčany

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon o Vojenském zpravodajství

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás ve věci připomínek poslaneckého klubu České pirátské strany k návrhu zákona, kterým se mění zákon o Vojenském zpravodajství a zákon o elektronických komunikacích, který byl rozeslán do připomínkového řízení dne 12. února.

Obecně k návrhu:

Zákon na mnoha místech používá vlastní pojmosloví, které není zcela v souladu se zbytkem právního řádu. Doporučujeme se držet ustálené terminologie, zavedené např. v zákoně o kybernetické bezpečnosti.

Zákon o vojenském zpravodajství

K § 16b odst. 1:

Důvodová zpráva na str. 4 říká, že se zabráňuje zneužití *“...nastavením rozsahu a podmínek monitorování kybernetického prostoru, pro které – jsou-li užity ve smyslu zpravodajské techniky – platí stejné mantinely a právní limity, jako je tomu u zpravodajské činnosti,”* tj. s povolením soudu. Podle našeho názoru však toto ze zákona výslovně neplyne, respektive formulace je příliš volná a umožňuje použití monitorování i za jiných podmínek.

Navrhujeme tedy v zákoně důsledně vyjmenovat případy použití monitorovací techniky a stanovit podmínky jejich použití.

Zároveň upozorňujeme, že formulace uvedená v § 16f odst. 4 neobsahuje jasné záruky, že informace získané v rámci monitoringu provozu (§ 16b) nebudou moci být použity v rámci trestního řízení. Požadujeme doplnění, respektive, pokud by využití v rámci trestního řízení mělo být možné, požadujeme zásadní přepracování schvalovacího procesu monitoringu.

K § 16b odst. 2:

Zde se pracuje s termínem “neadresná data”.

Právní řád tento termín nezná.

Navrhujeme použít termín, který je v právním řádu jasně vydefinován, případně tento nový termín definovat.

K § 16b odst. 2:

Zde je uvedeno, že monitorováním kybernetického prostoru nesmí být narušena důvěrnost obsahu zprávy a může být prováděno výlučně způsobem vylučujícím zásahy do soukromého života.

Lze si jen velmi obtížně představit, jak má být dosahováno předpokládaného účelu tohoto zákona, pokud nebude možné zkoumat obsah zprávy a zasahovat do soukromí. K detekci a zabránění naprosté většině útoků je nezbytné obsah znát.

Požadujeme proto vyjasnění, jak je toto ustanovení míněno, případně jak má fungovat odhalování kybernetických hrozeb bez monitoringu obsahu zpráv.

K § 16c odst. 2:

Ustanovení říká: "Na základě provedeného vyhodnocení podle odstavce 1 rozhodne Vojenské zpravodajství, zda

a) aktivně zasáhne za účelem zastavení nebo odvrácení kybernetického útoku, případně za účelem odstranění bezpečnostní hrozby,“.

Toto ustanovení je naprosto neurčité a nejasné, a přitom je zcela zásadní. Chybí jakékoliv upřesnění, co je míněno "aktivním zásahem," stejně tak není jasné, co se považuje za kybernetický útok. Přitom se jedná o ustanovení, na jehož základě bude možné použít mimořádně silné mocenské nástroje státu, de facto nasazení armády v kyberprostoru. Takovéto oprávnění nemůže být opřeno o takto vágní formulaci v zákoně.

Požadujeme zásadní přepracování daného ustanovení, aby aktivní zásah měl jasné mantinely a pravidla.

K § 16:

Uvedená formulace neobsahuje bližší specifikaci spolupráce s orgány jiných států.

Požadujeme proto bližší specifikaci této spolupráce, zejména s ohledem na předávání informací o českých soukromých osobách do cizích států.

K § 16c odst. 4:

Pouhý souhlas ministra je nedostatečný v situaci, kdy aktivní opatření může být reakcí na provokaci cizí moci. Navrhujeme, aby místo souhlasu ministra byl potřeba souhlas vlády analogicky článku 43 odst. 4 Ústavy.

K § 16k:

Takto formulované ustanovení o náhradě škody je naprosto nedostatečné, zcela chybí náhrada škody, která vznikne v důsledku monitoringu, respektive samotného připojení sondy. Např. není jasné, kdo bude odpovídat za omezení plnění povinností poskytovatelů služeb, k němuž může docházet podle § 16f odst. 3 písm. c).

Požadujeme rozšíření daného ustanovení tak, aby byly zohledněny všechny formy škody, které mohou v důsledku této činnosti vzniknout, a aby byly řádně nahrazeny.

Zákon o elektronických komunikacích

K § 98a odst. 1

Takto formulované ustanovení je nejasné a z hlediska praxe nedostatečné.

Chybí bližší specifikace sondy - např. zda jde o software či hardware. Dále zásadně chybí určení, kdo stanoví specifikaci, jaké rozhraní mají poskytovatelé sítí zajistit.

Navrhujeme do návrhu zákona doplnit, že rozhraní pro připojení sondy a technické požadavky na provozovatele sítí stanoví prováděcí právní předpis a odpovídajícím způsobem doplnit návrh vyhlášky.

Dále, v souvislosti s nedávným varováním Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, doporučujeme v návrhu vyhlášky zohlednit bezpečnostní požadavky na sondy samotné.

K § 98a odst. 3

V návrhu vyhlášky se píše, že se "do výše nákladů se zahrnují pouze ty náklady, které byly zachyceny v účetnictví subjektem". V praxi se však může ukázat jako problematické určit přesný počet člověkohodin strávených na řešení závad v síti, u kterých se např. až zpětně zjistí, že vznikly v důsledku připojení zpravodajské sondy. Navíc není úplně jasné, proč je povinnost navázaná na účetnictví, když tento typ nákladů nebude zpravidla účtován jako samostatná položka.

Požadujeme proto vyjasnění, jak je toto ustanovení míněno, případně jej upravit a jednoduše stanovit, že se jedná o jakékoliv účelně vynaložené náklady (bez ohledu na formu jejich účetního zachycení).

K § 98a odst. 4

Z metadat získaných v rámci monitoringu lze získat informace o osobách v rozsahu vysokého stupně bezpečnostní prověrky. V situaci, kdyby bylo monitoringu zneužito, nemá poskytovatel sítě možnost na tuto skutečnost upozornit ani orgány parlamentní kontroly.

Navrhujeme do zákona doplnit explicitní ustanovení, že se povinnost mlčenlivosti nevztahuje na komunikaci se zvláštním kontrolním orgánem Poslanecké sněmovny, případně i s dalšími příslušnými kontrolními orgány.

Zároveň navrhujeme v návrhu zákona o Vojenském zpravodajství doplnit do § 22 odst. 2 písm. f): *“zprávu o plnění úkolů podle § 16a odst. 1”* a dále § 23a: *“Kontrolní orgán je oprávněn požadovat od právnické nebo podnikající fyzické osoby zajišťující síť elektronických komunikací nebo poskytující službu elektronických komunikací informace o monitorování kybernetického prostoru Vojenským zpravodajstvím prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací”*.

K § 108 odst. 1, písm. m

Shledáváme nejasným, jaké “technické a provozní podmínky” pro sondy zákon stanovuje. Požadujeme proto vyjasnění, jak je toto ustanovení míněno.

K § 118 odst. 24, písm. c

Navržená podoba sankcí je nepřiměřená.

Navrhované pokuty u přestupku jsou extrémně vysoké, navíc nejsou ani odstupňované podle míry závažnosti jednání. Absurdita navrhované pokuty až 50 000 000 Kč vynikne ve srovnání například se shodnou výší pokuty stanovené pro provozovatele jaderné elektrárny za porušení povinností týkajících se provozu jaderného reaktoru (§ 178 odst. 5 písm. b) atomového zákona).

Požadujeme proto zmírnění sankcí a jejich odstupňování podle míry závažnosti jednání.

Závěr

Vážený pane ministře, žádáme o zohlednění a zapracování výše uvedených připomínek při přípravě zákona o Vojenském zpravodajství. Bude-li se ve věci konat vypořádací porada, rádi se jí zúčastníme a jednotlivé připomínky projednáme či podrobněji vysvětlíme.

Komunikací v této věci jsou pověřeni

Alex Mansurov, asistent poslance Františka Kopřivy,
e-mail alexandr.mansurov@pirati.cz, tel. 608582855,

Martin Archalous, asistent poslaneckého klubu,
e-mail archalousm@psp.cz, tel. 728586643.

S úctou,
Martin Archalous,
asistent PK Piráti